

цѣлость, нѣ въ всѣко мѣсто е различенъ и по формитѣ и по думитѣ“. „По тоя начинъ“, казва Deschamps, „става твърдѣ занимателно зрелище за филолозитѣ и грамматицитѣ. А именно ний виждаме прѣдъ себе си едно явление, което се е появявало обикновенно въ врѣмената на примитивния човѣкъ, когато не е имало нито грамматици, нито филолози, и гледаме какъ се гради единъ езикъ. Нѣ, понеже ний сме въ XIX-ий вѣкъ, тѣзи работа не се извършва тайно и без-извѣстно; този езикъ не е наивно и самоникло дѣло на народната масса, нѣ работа на професоритѣ и ученитѣ. Като нѣкакви химици тѣ мѣратъ, дозиратъ, отмѣрватъ, съставляватъ твърдѣ ученно най-различни елементи. Тѣ наистина не се съгласяватъ помежду си ни най-малко, даже и се ругаятъ, макаръ често само академически. Всѣкой отъ тѣхъ има своя идея и своя формула“.¹⁾

Не е възможно по-добрѣ да се потвърди нашето твърдение, че жителитѣ на Гръция сж единъ още твърдѣ не слѣпенъ конгломератъ както това е направилъ, особено съ послѣднитѣ си думи, Крумбахеръ. Защото и езикътъ, този най-важенъ прѣдставителъ на народността, и тамъ, гдѣто е Гръцко потекло, не е даже въ двѣ мѣста еднакъвъ нито по формитѣ, нито по думитѣ, по признанието на самитѣ Гръцки писатели.

И така, по отношение на езика Гръция ни напомнюва легендата за зиданието на Вавилонската кула: книжовния езикъ има толкова варианти, колкото и писатели, а простия, народния говоръ толкова нарѣчия, колкото села или поне области. Отъ това може да си прѣдставимъ какви голѣми трудности книжовността трѣбва да срѣща, и какво влияние може да има на народната масса, която говори токо — рѣчи съвсѣмъ другъ езикъ. Какво може при това да бжде и общото народно образование, лесно е да се узнае, когато се вземе прѣдъ видъ, че массата, макаръ и да е отъ чисти Гръци, е принудена да учи книжовния езикъ отъ книгитѣ и отъ учителитѣ, така сѣщо, както и всѣкий другъ чуждъ езикъ. И то още езикъ, на който нито двама книжовника не пишатъ еднакъво! А до колко народното образование дѣйстви-телно е хванало въ народа корень, казва ни вѣрния наблюдател Анри Белъ. „Свѣщенството“, казва той, „е потънало

1) Gaston Deschamps стр. 97.